

Innst. 121 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:18 S (2014–2015)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om at Norge tar imot de 123 syriske flyktningene som regjeringen sa nei til med henvisning til kommunenes kapasitet

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sørge for at de 123 kvoteflyktningene FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) anmodet Norge om å ta imot og som ble avvist pga. antatt manglende kapasitet i kommunene, får komme til Norge i inneværende år. De budsjettmessige konsekvensene legges fram for Stortinget i saldering av budsjett for 2014.
2. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) for Stortinget til beslutning så raskt som mulig, der utgangspunktet er at flyktninger med størst behov blir prioritert først, at også familier som er splittet kan komme med på kvoten, og at familiemedlemmer av personer som har oppholdstillatelse i Norge, får en egen kvote.»

Bakgrunn

Det vises i dokumentet til at 123 av de syriske flyktningene som FNs høykommissær for flyktninger ville at Norge skulle ta imot i juni 2014, fikk avslag.

De fleste fikk avslag med begrunnelsen om at det er manglende kapasitet hos kommunene, fordi en eller flere personer i gruppen var syke og trengte medisinsk hjelp.

Forslagsstillerne peker på at Norge, som er ett av verdens rikeste land, som har kompetanse og ressurser, bør bidra til å kunne hjelpe flyktninger som trenger det mest. Borgerkrigen i Syria har ført til at verden i dag står overfor den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig. Av en befolkning på nærmere 21 millioner mennesker er mer enn ni millioner på flukt.

Forslagsstillerne mener at sammen med Sverige og Tyskland, som tar imot et betydelig antall syriske asylsøkere og overføringsflyktninger, burde nå Norge gå foran i en europeisk dugnad for flyktningene fra Syria.

Det vises i dokumentet til at Sosialistisk Venstreparti har tatt initiativ til en storbydugnad for å sørge for at Norge likevel tar imot de omtalte 123 flyktningene. Det redegjøres i dokumentet for noen av vedtakene som er fattet i byene.

Forslagsstillerne mener det viser det seg at regjeringens påstand om at kommunene ikke kan klare å ta imot disse flyktningene, ikke stemmer med virkeligheten. De peker på at kommunene ikke er spurt.

Det pekes i dokumentet på at det videre er behov for en politisk avklaring av retningslinjene for uttak av overføringsflyktninger, både når det gjelder syke og når det gjelder familier som blir splittet i krig.

Det vises i dokumentet til at i samarbeidsavtalen for utlendingsfeltet mellom regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti står det at regjeringen vil «prioritere kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering».

Senere har regjeringen også fremsatt krav om at familier må være samlet for å omfattes av kvoten. Det

vises til at flere organisasjoner har reagert kraftig på dette punktet.

Det vises for øvrig til dokumentet for nærmere beskrivelse av forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen sendte 11. november 2014 brev til Jus- og beredskapsdepartementet ved statsråd Anders Anundsen og ba om departementets vurdering av forslaget. Brev fra statsråden av 20. november 2014 følger vedlagt. Komiteen avholdt 25. november åpen høring i saken. NOAS, Norsk Folkehjelp og Røde Kors deltok på høringen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen og Eirik Sivertsen, fra Høyre, Frank J. Jenssen, Mudassar Kapur, Bjørn Lødemel og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Mazyar Keshvari og lederen Helge André Njåstad, fra Kristelig Folkeparti, Geir S. Toskedal, fra Senterpartiet, Heidi Greni, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, viser til Representantforslag 18 S (2014–2015).

Komiteen har merket seg at forslagsstillerne peker på at Norge, som er ett av verdens rikeste land, som har kompetanse og ressurser, bør bidra til å kunne hjelpe flyktninger som trenger det mest.

Komiteen understreker at Norge har tatt og tar ansvar for å bidra til både å ta imot personer med behov for beskyttelse og samtidig også kan ha et behov for medisinsk behandling.

Komiteen understreker at Norge yter store bidrag til å hjelpe mennesker på flukt i nabolandene til konfliktene.

Komiteen påpeker at situasjonen i Syria har utviklet seg til en av de verste humanitære katastrofene siden 2. verdenskrig. Så mange som 191 000 kan være drept siden konflikten brøt ut i 2011. Antall flyktninger til Syrias naboland har passert 3,2 millioner. Antall internt fordrevne er 6,5 millioner. Totalt 10,8 millioner, omkring 50 pst. av landets befolkning, er avhengig av humanitær støtte.

Komiteen understreker at skal vi hjelpe flest mulig med den innsatsen vi yter, må vi både ta imot et stort antall syriske flyktninger til Norge og yte støtte inne i Syria og i nabolandene.

Komiteen påpeker at Norge har bidratt med over 1,7 mrd. kroner i bistand til Syria og regionen siden konflikten startet, og er en av de største huma-

nitære giverne til hjelpearbeidet i Syria og nabolandene. Over 1,3 mrd. kroner av dette er humanitær bistand og utviklingsbistand til Syria og naboland.

Komiteen understreker at det er avgjørende at Norge også bistår nabolandene som tar imot store flyktningstrømmer fra Syria.

Norge er ett av de landene i Europa som i 2014 tar imot flest kvoteflyktninger fra Syria.

Komiteen ønsker å berømme den viktige innsatsen UNHCR og frivillige organisasjoner gjør for å avverge uverdige forhold for de mange flyktninger og internt fordrevne i og rundt Syria. For den store majoriteten av flyktningene er nabolandenes innsats, kombinert med bidrag fra det internasjonale samfunn og frivillige organisasjoner, en forutsetning for overlevelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Norge i år tar imot 1 000 kvoteflyktninger fra Syria. I absolutte tall er det bare Tyskland og Sverige som tar imot flere flyktninger.

Flertallet understreker at vårt mål er å hjelpe flest mulig med den innsatsen vi yter. Det betyr at vi skal ta imot et stort antall syriske flyktninger til Norge. Men vår innsats hjelper enda flere gjennom den bistanden vi yter i Syrias nabolandene, hvor en stor del av flyktningene befinner seg.

Flertallet påpeker at Norge vil videreføre og øke den ekstraordinære kvoten for syriske flyktninger neste år. Måltallene for FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) om å gjenbosette/relokalisere 30 000 flyktninger fra Syria i 2013–2014 blir nådd med god margin, og Norge har vært en viktig bidragsyter til dette.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, understreker at asylinstituttet er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke misbrukes i noen form. Dette flertallet er opptatt av at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger.

Dette flertallet understreker at asylstatus skal innvilges etter individuell behandling og grundig vurdering av søknaden.

Dette flertallet understreker at folkeforflytninger setter det norske samfunn på prøve, uansett årsak. Ikke minst gjelder det den norske velferdsstatens bærekraft. Det er derfor nødvendig å regulere innvandringen.

Dette flertallet viser til at det for 2014 ble vedtatt en tilleggskvote for syriske flyktninger på 500

personer, og at Norge i 2014 vil ta imot totalt 1 000 flyktninger fra Syria.

Dette flertallet har videre merket seg at det i budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er enighet om å ta imot ytterligere 500 kvoteflyktninger i 2015, samt enighet om følgende:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte gi en oversikt over den samlede kapasiteten til å ta imot flyktninger i alle landets kommuner.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil understreke at kriteriene for valg av kvoteflyktninger fra Syria i 2014 er de samme som under foregående regjering. Pga. krigshandlingene i Syria er det svært mange som har traumatiske opplevelser bak seg. Mange har vært utsatt for tortur. En stor andel av dem vi tar til Norge vil derfor kunne ha behov for helserelatert oppfølging. Totalt for alle uttakene i Libanon, Jordan og Tyrkia ble det innvilget søknader for 130 personer med medisinske oppfølgingsbehov og det er stor variasjon i karakter og omfang av oppfølgingsbehovene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at sjøl om Norge tar imot 1 000 kvoteflyktninger fra Syria, er det et svært beskjedent antall når en tar hensyn til volumet på denne flyktningkatastrofen og til Norges unike økonomiske situasjon. Disse medlemmer viser også til at relativt få asylsøkere fra Syria utenom FN-systemet kommer til Norge. Per 1. desember 2014 er det 1 821 syrere som har søkt om asyl i Norge. Til sammenligning har Sverige i samme periode tatt imot 28 125 syriske asylsøkere i tillegg til FN-kvoten sin. Ekstraordinære situasjoner krever ekstraordinære tiltak. Verden står overfor den største flyktningkatastrofen siden 2. verdenskrig. Millioner av mennesker på flukt er avhengig av vår solidaritet og støtte. Disse medlemmer viser til at Norsk Folkehjelp under høringen påpekte at situasjonen forverrer seg stadig, og mange vil ikke overleve vinteren som nærmer seg. Disse medlemmer påpeker at dette er en frivillig organisasjon som er på bakken i regionen og jobber på grensen til Syria i Irak, Tyrkia, Libanon og Jordan, og kjenner til realitetene. De sier at kapasiteten i regionen er sprengt og Libanon har stengt grensen mot Syria. Hver 3. innbygger i Libanon er nå flyktning fra Syria. Norge kan gjøre så mye mer enn det vi bidrar med nå.

Disse medlemmer viser til at Justis- og beredskapsministeren i sitt svarbrev 20. november 2014 viser til at «de fleste av sakene for flyktningene

som Norge ikke tok imot, i ettertid er fremmet for andre land. Sakene er så langt enten innvilget eller til fortsatt behandling i disse landene». Disse medlemmer viser til at hjelpebehovet og antallet flyktninger som trenger hjelp fortsatt er stort, om ikke større, og disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forsikre seg om at de 123 kvoteflyktningene FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) anmodet Norge om å ta imot og som ble avvist pga. antatt manglende kapasitet i kommunene, har fått beskyttelse og nødvendig helsehjelp i andre land. Hvis dette ikke er tilfellet, skal disse flyktningene få komme til Norge.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at et tilsvarende antall kvoteflyktninger med store hjelpebehov får komme til Norge i innværende år.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ønsker også i fremtiden å ta imot og hjelpe flere mennesker som er i nød, under forutsetning av at det gjøres på en forsvarlig måte – for flyktningene selv, men også for velferdsstatens.

Disse medlemmer viser til at det har blitt tatt imot i overkant av 11 000 flyktninger totalt i 2014, hvorav 1 600 er kvoteflyktninger. Neste år har regjeringen og Stortingets flertall foreslått å øke antall kvoteflyktninger til 2 120. Fortsatt er det over 5 000 flyktninger som sitter i kø på mottak, og mange har sittet der lenge. Omtrent 100 av disse krever medisinsk behandling og oppfølging som følge av krigsskader og traumer. Dette på tross av at denne regjeringen bosetter flere flyktninger i året enn forrige regjering. En flyktning som har fått opphold i Norge skal ha like høy prioritet, uavhengig av hvor man kommer fra. Disse medlemmer mener derfor det er avgjørende at det også prioriteres å skaffe bostedskommuner til de flyktningene som sitter på vent.

Disse medlemmer viser til svar fra justis- og beredskapsministeren hvor han viser til at representantforslaget er todelt, der den første delen omhandler de 123 flyktningene som ikke fikk komme til Norge fra Tyrkia i år, og den andre omhandler retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR).

Disse medlemmer har merket seg at justis- og beredskapsministeren understreker at Norge var

først ute med å sende uttakskommisjon til Tyrkia, og at tidligere hadde Norge hatt uttakskommisjoner til Libanon og Jordan, og tatt imot personer med ulike helserelevante oppfølgingsbehov derfra. Videre at det i Tyrkia ble tilbudt opphold for i overkant av 60 personer med behov for helserelevanter oppfølging av ulike karakter. Videre har disse medlemmer merket seg at mange andre gjenbosettingsland har gjennomført uttak av flyktninger i Tyrkia i løpet av andre halvår. UNHCR har bekreftet at de fleste av sakene for flyktningene som Norge ikke tok imot, i ettertid er fremmet for andre land, og at sakene så langt er enten innvilget eller til fortsatt behandling i disse landene.

Disse medlemmer ser av svaret fra justisministeren at han understreker at det å bosette flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene. Videre at det er over 5 000 personer i norske asylmottak som venter på bosetting. Rundt 30 personer med store behov for helserelevanter oppfølging har ventet i uforholdsmessig lang tid.

Disse medlemmer er videre i brevet gjort kjent med at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet nylig har tatt kontakt med kommunene som nå har tilbudt seg å ta imot syrerne som ikke fikk komme fra Tyrkia, med tanke på å få bosatt de nevnte personene fra mottak.

Disse medlemmer har videre merket seg svaret fra justis- og beredskapsministeren i omtalen av Retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger.

Disse medlemmer har videre merket seg at forslagsstillerne foreslår at Stortinget skal be regjeringen legge fram forslag til nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom UNHCR for Stortinget til beslutning.

Disse medlemmer understreker at utlendingsforskriften § 7-6 som fastslår følgende: «Justisdepartementet gir i samråd med Utenriksdepartementet nærmere retningslinjer for overføring av flyktninger mv., jf. lovens § 35 første ledd». Gjeldende retningslinjer, GI-14/2010 Retningslinjer for arbeidet med overføringsflyktninger, jf. utlendingsloven § 35, av 16. juni 2010, ble vedtatt av daværende Justis- og politidepartementet under den forrige regjeringen.

Disse medlemmer er innforstått med at forslaget til retningslinjer ikke ble fremlagt for Stortinget, verken for beslutning eller orientering.

Disse medlemmer har merket seg at i likhet med forrige regjering finner heller ikke justis- og beredskapsministeren i nåværende regjering det naturlig å legge fram et slikt forslag for Stortinget.

Disse medlemmer understreker at alle kommuner i Norge forespørres om bosetting av de som sitter i asylmottak og de Norge tar imot på flyktningkvoten.

Disse medlemmer har vært svært opptatt av at alle kommuner forespørres om økt bosetting skulle og fortsatt skal skje. En slik forespørsel ble aldri sendt av Sosialistisk Venstreparti i de åtte årene de styrte Barne- og likestillingsdepartementet.

Disse medlemmer mener at dette er om lag 90 flere kommuner enn hva som ble forespurt Sosialistisk Venstreparti satt i regjering. Videre har disse medlemmer merket seg at det er flere kommuner som melder og har kapasitet til å ta imot flyktninger med særlige behov, men dog ikke i tillegg til den ramme de har forpliktet seg til å motta.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til behandlingen av statsbudsjettet for 2014 og at det fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble lagt inn mottak av 1 000 syriske kvoteflyktninger i tillegg til ordinær kvote på ca. 1 000 kvoteflyktninger. Fra flertallets side gikk forslaget om egen kvote for syriske flyktninger på bekostning av mottak av kvoteflyktninger fra andre land.

Disse medlemmer påpeker at antall kvoteflyktninger ble redusert med 500 flyktninger i budsjettet for 2014 i forhold til det som var opprinnelig foreslått fra regjeringen Stoltenberg II. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i Innst. 260 S (2013–2014) foreslo en ekstra milliard til å avhjelpe situasjonen i Syria. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett for 2015 hvor det er avsatt tilstrekkelige midler for å videreføre en tilleggskvotepå 1 000 syriske flyktninger i tillegg til den ordinære kvoten på 1 120 flyktninger. Dette står i motsetning til regjeringens forslag til budsjett som legger opp til å ta imot 1 620 flyktninger.

Disse medlemmer viser til at Stortinget 10. juni 2014 enstemmig anmodet regjeringen om en vurdering av hvor mange flere syriske flyktninger Norge kan ta imot i 2014–2015. Disse medlemmer mener at regjeringen ikke har svart på anmodningen og at saken bare er gitt en summarisk omtale i Prop. 1 S (2014–2015). Dette medfører at det er vanskelig å legge fram et tallfestet forslag til hvilken ekstraordinær kvote av syriske flyktninger Norge bør ta i mot i 2015.

Disse medlemmer viser til at justis- og beredskapsministeren i sitt brev av 20. november 2014 opplyser at retningslinjene for overføring ble fastsatt 16. juni 2010. Disse medlemmer viser til at til tross for at retningslinjene åpner for å gjøre nasjonale prioriteringer, har i praksis Norge valgt å følge henstillingene fra UNHCR. Disse medlemmer har merket seg punkt 24 i avtalen på utlendingsfeltet mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti om at kvoteflyktninger med størst mulighet for vellykket integrering skal priorite-

res. Disse medlemmer mener det representerer et skifte i norsk politikk og tar avstand fra en slik prioritering.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det var uheldig at Norge avviste 123 syriske flyktninger som FNs høykommissær for flyktninger ville at Norge skulle ta imot, med begrunnelse i at landet har manglende kapasitet til å ta imot personer i denne gruppen som var syke og trengte medisinsk hjelp. Dette medlem støtter derfor hovedelementene i representantforslaget.

Dette medlem mener avvissningen av disse flyktningene viser at det er behov for en gjennomgang av retningslinjene for utvelgelse av kvoteflyktninger. Det vises til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett for 2015 går inn for å øke mottaket av kvoteflyktninger med 500 og i tillegg har satt av øremerkede midler til helseforetakene for også å kunne ta imot tyngre skada personer.

Som nytt pkt. 2 fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), som legger til grunn er at det ikke skal være begrensninger på utvelgelse ut fra flyktningenes helsemessige situasjon.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at i en ny rapport (Resettlement of refugees from Syria, Joint Agency briefing paper, 8. desember 2014) ber Flyktninghjelpen, Redd Barna, Care og andre internasjonale hjelpeorganisasjoner om at land utenfor regionen tar imot 5 prosent av de syriske flyktningene – 180 000 personer i løpet av 2015. De ber også om at mennesker som ikke kan få nødvendig beskyttelse og hjelp i regionen, blir prioritert, herunder barn, hardt skadde og familier med spesielle behov. De viser til at kapasiteten i Syrias naboland er sprengt, og at så langt har land utenfor regionen kun forpliktet seg til å ta imot under 50 000 kvoteflyktninger, mindre enn 2 prosent av det totale antallet syriske flyktninger i regionen. De peker på at av landene i Europa er det bare Tyskland og Sverige som har gitt beskyttelse til et solid antall syriske flyktninger, og de mener at de andre landene i Europa kan gjøre mye mer, Norge inkludert. Behovet er akutt. I mangel på tilstrekkelig støtte har Syrias naboland nå innført strenge grenserestriksjoner, slik at mange syriske sivile ikke lenger har mulighet til å flykte fra den brutale borgerkrigen. Generalsekretær i Flyktninghjelpen, Jan Egeland, sier: «Bare fordi vi tilfeldigvis ikke deler noen grense med Syria, fritar det oss ikke fra ansvar. Vi må gi

nabolandene den støtten og avlastningen som er nødvendig for å sikre at grensene holdes åpne».

Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti har foreslått at Norge tar imot 5 000 syriske kvoteflyktninger for 2015 og 1 120 kvoteflyktninger fra andre konfliktområder. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2015 i tillegg har satt av 1 mrd. kroner for 2015 øremerket humanitære kriser.

Dette medlem mener det er veldig alvorlig at begrunnelsen for avslaget til de 123 syriske kvoteflyktningene har vært å henvise til kommunenes manglende kapasitet når det viser seg at kommunene slett ikke var spurt.

Både dugnaden som SV-ere rundt omkring i Norge har tatt initiativ til og undersøkelsen foretatt av Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid (FFKF), viser dette. Av 85 av FFKFs medlemskommuner som svarte på henvendelsen hadde bare 8 kommuner blitt spurt. Dette medlem viser til at justis- og beredskapsministeren heller ikke i svarbrevet til komiteen av 20. november 2014 berører dette. Statsminister Erna Solberg sa på Dagsrevyen 18. august 2014 at «ved å ta imot personer med store funksjonshemmingen for eksempel, krever det stor grad av tilrettelegging, egne boliger og annet – det er krevende for norske kommuner». Og videre til NTB 22. august 2014 at «Det er viktig å være sikker på at de 119 flyktningene med store medisinske oppfølgingsbehov får god hjelp i Norge. Derfor har vi dessverre måttet si nei til enkelte overføringsflyktninger med store helseutfordringer». Statssekretær i Justisdepartementet (FrP) Jøran Kallmyr sa til VG 12. november 2014 at en «uforholdsmessig stor andel av sakene besto av personer med store medisinske oppfølgingsbehov. Det ble gitt signaler fra kommunene om at dette var vanskelig. De hadde allerede tatt imot mange med oppfølgingsbehov fra uttakene i Libanon og Jordan».

Dette medlem mener, i likhet med Dr. Michael Woodman, som er senior helseoffiser for FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), at Norges nei til de sykeste er skammelig (VG, 9. november 2014). Hvis ikke Norge er det landet som har mulighet til å ta imot skadede og syke kvoteflyktninger, hvilke land skal ha mulighet til dette da?

I Vårt Land 6. november uttaler Kofi Amankwah, seksjonsleder i IMDI, region vest, som har ansvar for bosetting av kvoteflyktningene i kommunene: «Vi opplever at kommunene har strukket seg langt for å ta imot kvoteflyktninger, også de med store helsebehov.» Han sier videre at han aldri har opplevd at kommuner ikke vil ta imot flyktninger fordi de har store skader og lidelser. Han mener Norge er i stand til å ta imot så mange flyktninger som politikerne bestemmer og uttaler «om politi-

kerne bestemmer at vi skal ta imot flere kvoteflyktninger, så klarer vi å bosette dem, også når de er hardt skadet og har store helsebehov. Jeg tror vi skal huske på at Norge har klart å bosette 15 000 bosniere, så jeg tror ikke vi skal si at vi ikke klarer.»

Den 6. november 2014, også til Vårt Land, uttalte leder for asylavdelingen i UDI, Tone Loge Tveter, at UDI mener det er grunn til å heve antallet kvoteflyktninger som får opphold på medisinsk kvote. Hun begrunnet det med at områdene kvoteflyktningene kommer fra er så hardt rammet, og det er mange som har store skader. Dette medlem understreker at to av de viktigste faginstansene til Justis- og beredskapsministeren på dette feltet altså mener at det er mulig å ta imot flere flyktninger, inkludert de mest sårbare med store hjelpebehov.

Dette medlem viser til at det er UNHCRs vurderinger av hvem som mest trenger beskyttelse som må være styrende, og at UNHCRs senior helseoffiser Michael Woodman er tydelig på at det er størst behov for å få overført kronisk syke personer med behov for langvarig medisinsk oppfølging. Dette medlem understreker at Norge har en sterk interesse av at FN-systemet fungerer best mulig, og da må Norge bidra på de områder FNs ansvarlige definerer som mest akutt. Det er ikke i Norges interesse at ulike land opererer med egne prioriteringer på tvers av FNs og UNHCRs anbefalinger.

Dette medlem understreker at det har vært mange sterke reaksjoner fra ulike organisasjoner og personer som følge av regjeringens beslutning om å si nei til de 123 syriske flyktningene. Dette medlem viser til uttalelser som:

«Vi kan ikke akseptere at ett av verdens rikeste land trosser FNs anmodninger og avviser syke flyktninger fra Syria. Det viser en urovekkende kynisk ansvarsfraskrivelse, sier generalsekretær John Peder Egenæs i Amnesty i Norge.» (Aftenposten, 18. august 2014)

«Her har regjeringen snudd ryggen til flyktninger som trenger hjelpen mest, mener generalsekretær i NOAS Ann-Magrit Austenå.» (Aftenposten 18. august 2014)

«Det er et enormt paradoks at Norge som er det landet som bruker mest på seg selv, både offentlig og privat, ikke kan gjøre mer for den største menneskelige katastrofen i vår generasjon, sier generalsekretær i Flyktingehjelpen, Jan Egeland, til Dagsavisen 17.06.14) Og han sier videre: Mens Norge tar imot 1000 på et år, må Libanon ta nesten 2000 hver dag. Justisministeren viser til at Norge må ta høyde for utfordringer her hjemme. Mange kommuner har dårlig kommuneøkonomi og viser til at de ikke har kapasitet til å ta imot flere flyktninger. Da må vi ha en omorganisering og effektivisering. Det er klart det er plass i rike, fredelige og grisgrendte Norge. Norske utfordringer blekner i forhold til krisen i Syria. Staten

skal jo stille opp for at en lokalt skal kunne ta imot et økt antall flyktninger.»

«Norge er i ferd med å bli et sorteringssamfunn, vi plukker vekk de sykeste, de funksjonshemmede, de som trenger vår hjelp mest med begrunnelsen at de ikke må belaste helsesystemet vårt. I ytterste konsekvens lar vi altså de sykeste flyktningene dø», sier AP-politiker Geir Lippestad til NRK ytring (29. oktober 2014)

«Det er uttrykk for en usivilisert kultur når regjeringen sier nei til å ta imot funksjonshemmede flyktninger fordi de er krevende å bosette og må ha mye legehjelp, sier Arne Holte i Atlas-Alliansen» (Nrk.no 3. desember 2014)

«Det er en fallitterklæring fra regjeringen å skylde på at det er vanskelig å bosette funksjonshemmede flyktninger. Jeg tror det norske folk ble like rystet som vi, når de hørte at Norge helst bare vil ha friske flyktninger, sier Olaf Thommesen i Plan Norge» (NRK.no 3. desember 2014)

Dette medlem viser til punkt 24 i avtalen om utlendingsfeltet fremforhandlet av Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre, hvor det heter at flertallspartiene vil «prioritere kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering».

Videre står det i gjennomføringspunktet at departementet vil innføre nyordning for prioritering av kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering fra budsjettåret 2015. Regjeringen har flere ganger vært ute med hvilke mulige prioriteringer som ønskes i de nye retningslinjene. For eksempel er nasjonalitet nevnt og at det er ønskelig med samlede barnefamilier, fordi ellers risikerer man seinere familiegjenforeninger.

Dette medlem viser til at i en debatt i regi av Bergens Tidende i Bergen 6. mars ble det spurt om hva dette innebærer. Både statssekretær Himanshu Gulati og stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn nevnte i debatten nasjonalitet som eksempel på et kriterium som kan bli brukt til utvelgelse av flyktninger.

Dette medlem viser til at i krig blir familier ofte splittet. Det er jo kaos og krig. Det er en stor ekstrabelastning for dem det gjelder. Familier som er splittet kan trenge vel så mye hjelp som de som er så heldige å være samlet. Dette medlem påpeker at når regjeringen tar til orde for retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger der kravet er at familier må være samlet, er det ikke å ta inn over seg krigens realiteter. Det er ikke i tråd med humanitære prinsipper å nekte å hjelpe familier der eksempelvis en far eller ett barn er borte, av frykt for at vedkommende kan komme seinere, i tillegg til kvoten.

Dette medlem viser til Innst. 224 S (2013–2014) hvor komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har følgende merknader:

«Disse medlemmer er uenig med regjeringen som har varslet at man vil endre kriteriene for utvelgelse av hvilke flyktninger som kan få beskyttelse i Norge som kvoteflyktning. I krig og katastrofer bør hensynet være å redde liv og hjelpe mennesker ut av nød raskest mulig. I regjeringsplattformen er det varslet en ny modell hvor hensynet til integreringspotensialet i Norge skal veie tyngre for hvorvidt en flyktning skal hjelpes ut av et krigsområde eller ikke. Dette bryter med humanitær tenkning og setter hjelpenes behov foran dem som lider. Ved store katastrofer og i krig er tiden det tar å hjelpe av særlig stor betydning. Praksisen er usolidarisk, byråkratiserende og forsinker effekten av vår egen innsats.»

Dette medlem registrerer at justis- og beredskapsministeren i svarbrevet av 20. november 2014 ikke ser det som «naturlig» å legge fram de nye retningslinjene for Stortinget fordi det heller ikke ble gjort i 2010. Dette medlem viser til at det har vært en stor politisk debatt om innholdet i retningslinjene, og mener det er i god demokratisk tradisjon at Stortinget også får sagt sitt om innholdet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) for Stortinget til beslutning så raskt som mulig, der utgangspunktet er at flyktninger med størst behov blir prioritert først, og at familier som er splittet, kan komme med på kvoten.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at familiemedlemmer som har oppholdstillatelse i Norge, får en egen kvote.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen forsikre seg om at de 123 kvoteflyktningene FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) anmodet Norge om å ta imot og som ble avvist pga. antatt manglende kapasitet i kommunene, har fått beskyttelse og nødvendig helsehjelp i andre land. Hvis dette ikke er tilfellet, skal disse flyktningene få komme til Norge.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at et tilsvarende antall kvoteflyktninger med store hjelpebehov får komme til Norge i inneværende år.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utarbeide retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), som legger til grunn er at det ikke skal være begrensninger på utvelgelse ut fra flyktningenes helsemessige situasjon.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) for Stortinget til beslutning så raskt som mulig, der utgangspunktet er at flyktninger med størst behov blir prioritert først, og at familier som er splittet, kan komme med på kvoten.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sikre at familiemedlemmer som har oppholdstillatelse i Norge, får en egen kvote.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:18 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om at Norge tar imot de 123 syriske flyktningene som regjeringen sa nei til med henvisning til kommunenes kapasitet – vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 9. desember 2014

Helge André Njåstad

leder

Ingjerd Schou

ordfører

Vedlegg

Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 20. november 2014

Representantforslag 8:18 S (2014-2015) fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om at Norge tar imot de 123 syriske flyktingene som regjeringen sa nei til med henvisning til kommunenes kapasitet

Jeg viser til Kommunal- og forvaltningskomiteens brev av 11. november 2014 hvor det bes om min vurdering av et forslag fra representantene Karin Andersen og Audun Lysbakken knyttet til kvoten for overføringsflyktinger. Forslaget er todelt, der den første delen omhandler de 123 flyktingene som ikke fikk komme til Norge fra Tyrkia i år, og den andre omhandler retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktinger gjennom FNs Høykommissær for flyktinger (UNHCR).

Syriske flyktinger i Tyrkia

Norge var først ute med å sende uttakskommisjon til Tyrkia. Tidligere hadde Norge hatt uttakskommisjoner til Libanon og Jordan, og tatt imot personer med ulike helserelaterte oppfølgingsbehov derfra. I Tyrkia ble det tilbudt opphold for i overkant av 60 personer med behov for helserelatert oppfølging av ulik karakter. Mange andre gjenbosettingsland har gjennomført uttak av flyktinger i Tyrkia i løpet av andre halvår. UNHCR har bekreftet at de fleste av sakene for flyktingene som Norge ikke tok imot, i ettertid er fremmet for andre land. Sakene er så langt

enten innvilget eller til fortsatt behandling i disse landene.

Det å bosette flyktinger er en frivillig oppgave for kommunene. Det er over 5 000 personer i norske asylmottak som venter på bosetting. Rundt 30 personer med store behov for helserelatert oppfølging har ventet i uforholdsmessig lang tid. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har nylig tatt kontakt med kommunene som nå har tilbudt seg å ta imot syrerne som ikke fikk komme fra Tyrkia, med tanke på å få bosatt de nevnte personene fra mottak.

Retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktinger

Forslagstillerne foreslår at Stortinget skal be regjeringen legge fram forslag til nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktinger gjennom UNHCR for Stortinget til beslutning. I den sammenheng viser til jeg utlendingsforskriften § 7-6 som fastslår følgende: «Justisdepartementet gir i samråd med Utenriksdepartementet nærmere retningslinjer for overføring av flyktinger mv., jf. lovens § 35 første ledd». Gjeldende retningslinjer, GI-14/2010 Retningslinjer for arbeidet med overføringsflyktinger, jf. utlendingsloven § 35, av 16.6.2010, ble vedtatt av daværende Justis- og politidepartementet under den forrige regjeringen. Forslaget til retningslinjer ble ikke fremlagt for Stortinget, verken for beslutning eller orientering. I likhet med forrige regjering finner heller ikke jeg det naturlig å legge frem et slikt forslag for Stortinget.